

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.

Teendők az új korszakban.

(Gróf ZICHY JENŐ elnök megnyitó beszéde az Országos Iparegyesületnek május 20-án tartott ez évi rendes közgyűlésén.)

Tisztelt közgyűlés!

Huszonhatodik éve, hogy szerencsém van az Országos Iparegyesület élén állni, tehát sok közgyűlést nyitottam már meg, sokszor foglalkoztam az aktuális feladatokkal és mindig buzgólkodva buzdítottam tagtársaimat a munkára és lelkesedve felkészítettem a csüggedőket, vagy kishitűket.

És megértem, hogy a min három évtized előtt még mosolyogtak, azt lassan-lassan komolyan veszik, megértem, hogy a magyar ipar és iparpártolás ügyét a legfontosabb faktor gyanánt ismerik el fönt és lent egyaránt.

És sok türelmes, néha meddő munka után, sok csalódás, hiába való reménykedés nyomán a magyarok Istene megértem engedte, hogy a mostani közgyűlésünk alkalmából oly korszaki fölvirradását üdvözölhetem e helyről, mely legmerészebb ideáljaink megvalósítását jelenti és hirdeti.

Ha tisztán a közgazdasági politika keretében maradunk is, kétségtelen, hogy a legutóbbi politikai fordulat és a mostani kormány hivatalbalépése általános örömet

és meglepedést okoz országszerte, de különösen a magyar iparosoknak és ezek élén az Országos Iparegyesületnek. Hiszen az új kormánynak a feje, Wéberle Sándor egyesületünknek, igaz érdemei révén, régi tiszteletbeli tagja, ügyeinknek jóakaró, protektora és a magyar közgazdasági érdekeknek mindenkor üttörő előharcosa volt és az ma is. A miért tehát eddig szóval és tettel küzdött, azt újabb hivatalában bizonyára kész lesz áldozatokkal is támogatni, előmozdítani és megvalósítani.

A kereskedelmi miniszteri székben pedig az a férfi ül, a kinek boldog emlékü édesatyja, Magyarország felszabadítója és újjáteremtője, az Országos Iparegyesületnek megalapítója, sok éven át lelkes vezetője, hivatalos lapjának pedig szerkesztője vala.

Kossuth Ferenc atyja nyomdokaiba lépve, kereste a szorosabb nexust egyesületünkkel és igazgatóságunknak ma is tagja és az országos ipartanácsba egyesületünkől fogadta el a mandátumot. Hiszen és remélem, hogy az ő miniszterége új korszakot jelent Magyarországon közgazdasági életében, hogy az ő kiváló egyénisége és értékes tudása fölül-ülökra meg fogja valószínűsíteni azokat a törvényeket, melyeknek

főbb irányait e helyről oly sokszor megjelöltük.

Hiszem, hogy e munkában teljes odaadással fogja őt támogatni első főmunkatársa, Szent-Istváni József államtitkár, a magyar iparnak és speciálisan a magyar iparegyesületnek régi barátja és az újabb ipari és közgazdasági korszaknak legtevékenyebb, legértékesebb üttörő előmunkása.

Arravaló kormányfőhöz lévén az ország élén, bizalommal tekinthetünk a legfontosabb közgazdasági és ipari kérdések kedvező megoldására.

Elsősorban az önálló vámterület kérdésének megoldásában reménykedünk. Az 1899. évi 30-ik törvényeikk nézetem szerint már törvénybe iktatta az önálló vámterület jogi állapotát és ha kezeink egyelőre meg is vannak kötve, első sorban arra kell törekednünk, hogy az eddigi vámszövetségi viszony helyett kereskedelmi és vámszerződést létesítsünk Ausztriával az önálló vámterület és a kölcsönös szabad forgalom alapján és hogy azután biztosítsuk a magyar iparnak mindazon előnyöket, melyek fejlődésének és fokozatos fölvirágzásának bázisul szolgálhatnak és melyek az önálló vámterület áldásos hatását jól megalapozzák és alaposan előkészítik.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Nyugat felé.

(Folytatás.)

Egy öreges asszony volt a legelső, az már délutántól kezdve ott várt a templom körül; ezen még, vagy már nem fogott az amerikai divat, — selyemkendőbe kötötte a fejét, úgy, mint valamikor régen odahaza, mikor nagy ünnepen készült föl az Isten házába. Mikor meglátott, könyezve mondta:

— Huszonhárom esztendeje nem hallottam magyar prédikációt, tisztelendő úr és azt hiszem, ez lesz az utolsó!

Ezért az egy lélekért érdemes lett volna eljönni ide. Azután jöttek a többiek, a fiatalabbja már kalaposan, a férfiak, bár egyszerű munkások, fekete ünneplő ruhában. Egynehány amerikai ment arra, az kíváncsian nézte, hogy mi történik a Hungarian-oknál?

— Ünnepeünk van! — magyaráztak ezek.

— Lassankint összejött valamennyi, megismerkedtünk még ott, a templom előtt, mielőtt beléptünk volna. Volt közöttük olyan is, a ki már egy szót sem tudott magyarul, csak értett valamicskét, de azért hűségesen eljött mind a három napon át. Még egynehány német is eljött.

A szép román stílusú templom aranyos íveit élesen ragyogta be a főoltár villamos lángjainak fénye, a nyitott ablakokon át csendes bugászként hangzott az odalenn megpihenő nagyváros zaja, csak néha hallatszott be egy hosszú, tompa moraj, mikor a Mississippi vashídján tobo

gott át a vonat. Odabent halálos esőrd; lélekzet-fojtva figyelt mindenki a szóra — azt gondolom, soha ez életben ilyen figyelmes hallgatónak nem beszéltem. Szegényeknek volt jó okuk figyelni a magyar szóra, ki tudja, mikor fog ez megint hangzani a st. pauli templomban? Mikor azután a kitett Szentség előtt elhangzott a litánia első könyörgése: Uram, irgalmaz nekünk! — gyöngén, bátoriatlanul jött az első felelet reá, mintha nem hitték volna el, hogy egyszer, egyetlenegyszer, itt is úgy történneik, mint odahaza valamikor, régen... Hanem azután egyre erősebben zúgott föl a kórus; mely férfiangok basszusa hallatszott hátulról, elől meg, az oltár körül, csak a szeméit torlított egynehány öreg —

Van egynehány egyszerű emlékem ebben az életben: Titokzatos földalatti erők orkános kitörésének perce a yellowstoni parkban, a nap első sugarai a Mount-Everest örökös jégcsucsán, a nagypentekesti Misere-re a Szent Péter templomban, lelkek búcsuzásának perce ebből az életből, mikor átragyog a kődön a másik világ fénye — hanem azt hiszem, odaállhatom melléjük ezt a három st. pauli estét!

A harmadik nap reggelén szépen megáldoztak, este azután folpezsdült a jó emberekben a régi magyar virtus, azt indítványozták, hogy ha már válnunk kell, legalább adjuk meg a módját, akkor tán nem lesz olyan szomorú a válás. Váltig kérték, hogy maradjak ott náluk, enyém lesz az egész Minnesota állam minden magyarjával; St. Paul lesz a székhely és onnan járhatom majd sorba vasuton, főhátan a többi, városokat, farmokat, a merre magyarok vannak; olyan úr leszek, mint otthon a püspök. Hanem mivel maguk is tudták, hogy ez nem megy olyan

könnyen, végre beleegyeztek, hogy elhagyjam őket, de meg kellett ígérnem, hogy szerzek nekik valakit odaki. Az utolsó estét pedig emlékezetessé akarta tenni a magyarok segítő egylete, a Szent-István-Egylet: kibérelte a német Vereins-hallet és oda hívta össze mind az összes magyart erre az estére. Németek igen sokan vannak itt; New-York után itt van a legtöbb az Egyesült-Államokban, a város lakosságának tán egyharmada német. A magyarok egyetlen összetartó kapcsa a Szent-István-Egylet; az rendezte ezt az estét. A terem ugyan német volt, a sör pedig amerikai, azaz nem jó; a magyar nyelv sem ment egyformán, a gyerekeknél már olykor angol kellett megtoldani; — hanem egy hamisítatlan magyar volt: az érzés. Az az érzés, a mivel a messze idegenbe szakadt magyar szentnek tart mindent, a mi őt nemzetéhez fűzi, vágyva vár híreket hallani a régi hazából, az „ország”-ból, a hogyan nevezzi azt és áhítással hallgatja azt, a ki az országból jön és arról beszél neki.

Önkénytelenül is azt kérdezi itt az ember: mennyit ér ez mind együttvéve? A ragaszkodás a régi hazához, a nagy öröm, a mivel az „országból” jövőt fogadják, a háromszínű jelvény, a magyar egyletek és ott, a hol van, a magyar iskola és templom? Azt kell reá felelni, hogy sokat, igen sokat, főleg ez az utóbbi: megmenti a kívándorlottak százazreit attól, hogy elzüljenek, megóvják őket attól, hogy okatlan állatokká váljanak, a kiknek nehéz munka után egyedüli vigasztalásuk a pálnka, a korcsma, a szalon és egyetlen istenük a dollár. Mert a hol egészen magukra vannak hagyatva a kívándorlottak, ott bizony jóformán ez a sorsuk.

(Vége könyv)

Mai lapunk 4 oldal.

0000295

Szorgalmaznunk kell másodsorban a régóta hasztalanul sürgetett ipartörvényeket a kisipar védelmére, a nagyipar terszerű kifejlesztésére és e végből meg kell állapítani egy észszerű gyakorlati *iparfejlesztési politika* programját és ennek megvalósítását több esztendőre felosztva, legelőbb azt kell pótolnunk, a mi-ben legjobban el vagyunk maradva.

Ezt a politikát természetesen összhangba kell hozni a *mezőgazdasági és kereskedelmi* érdekekkel és ebben az összhangban érvényesíteni kell a megérett *szociális* reformokat is.

Mindezeket tetözze be a *társadalmi iparpártoló* munkája, melyre nézve élénk fölpezsdülést mutat a közelmúlt. A védőegylet, az iparpártoló szövetség, a tulipán-szövetség egyaránt megmozgatták a hazafias érdeket és külön-külön, de együttesen is szolgálatába állottak annak a nagy munkának, a melynek irányát az ipar-egyesületben évek hosszú sora óta kijelöltük és a melynek talaját megtermékenyíteni segítettünk.

Ezen mozgalom régi és legnagyobb hibája mindig a szalmaláng, a hirtelen föllobbanás, a kitartás hiánya volt. Ezt a nagy hibát kell elsősorban kiselejteznünk.

Az alkalom az intenzív, évtizedekre kiható, állandó iparpártoló tevékenységre sohasem volt olyan kedvező, mint most és ha a törvényhozás meg a kormány munkája mellett, mint harmadik egyenrangú tényező érvényesül a társadalom nagy, nemzetelkötő munkája, hiszszük, hogy végre elkövetkezik a várvárt jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százazrek ajakán . . .

Ebben a sokoldalú munkában egyesületünknek kell teljesíteni ellenőrző hivatását, érvényesíteni gyakorlati tanácsait és javaslatait.

Felhívom önöket, t. tagtársak, hogy ebben a munkában egyesületünket támogatni, óhajaitkat, eszméiket érlelés és érvényesítés végett velünk közölni és oda-hatni sziveskedjenek, hogy a komoly és céltudatos munka ez új korszaka egyesületünkre és általa a mágyar iparra nézve az áldás, a gyümölcsözös rég várt korszaka legyen.

Hogy így lesz, ebben a reményben üdvözlöm önöket és megnyitom mai rendező közgyűléstünket.

UJDONSÁGOK.

— **Ünnepség Mária-Remetén.** Abból az alkalomból, hogy dr. Prohászka Ottokár dr. mint megyéspüspök először ment a székesfehérvári egyházmegyéhez tartozó máriaremetei híres bucsujáró-helyre, az amugy is nagyon látogatott, regényes szép helyre körülbelül tízezer hívő rándult ki a menetet, mely Budapestről Szentkirályi Antal lovag, a Mária-Remete Boldogasszony-kápolnaegyletelnökének vezetése alatt állott, a hűvösvölgyi határnál nagy és díszes bandérium várta. Üdvözölte Székesfehérvár püspökét, Prohászka Ottokár drt és Szentkirályi lovag elnököt és csatlakozva az impozáns menethez, fél tíz órakor érkezett meg Mária-Remetére. A

templom főkapuja előtt templomi lobogókkal várták a Budapestről jöveket. A kapu előtt Medrey Zsigmond királyi tanácsos üdvözölte a püspököt, mire a megyés püspök Várady Árpád dr. címzetes püspök, Nemes Antal dr. plebános, pápai prelátus, Kollányi Ferenc dr. jaáki apát, Várady Győző táborig apát, Bulics Ferenc esperes, Klauz György pápai kamarás és a környék öszes papságának kíséretében bevonult a templomba. Mielőtt a misét megkezdte volna, a papság és a bizottság tagjai megvizsgálták a Récezi Győző festő által restaurált, részint megnagyobbított régi templomi oltárképet és a jelelvő művésznak elismerésüket fejezték ki. Ezután a budai zeneakadémia tagjainak közreműködésével megkezdődött az ünnepi nagymise, melyet a püspök végzett, ennek befejeztével fényes papi ornátusban a szószékről hirdette a püspök Isten igéit és magyarázta az ünnep jelentőségét. Az ünnepség után közös ebéd volt a hűvösvölgyi Holtzspach féle „Orvvadász” vendéglőben, melyen résztvettek: Prohászka Ottokár dr. püspök, Várady Árpád dr. címzetes püspök, miniszteri tanácsos, Nemes Antal dr. pápai prelátus, Kollányi Ferenc jaáki apát, Várady Győző táborig apát, Bulics Ferenc esperes, Klauz György pápai kamarás, Werger Mihály plebános, a környék papjai; Szentkirályi Antal lovag, az egylet elnöke, Medrey Zsigmond lovag kir. tanácsos, Luksz Pábrý Béla minisztr. osztálytanácsos, Eckermann Ede műszaki tanácsos, Pataki Endre ezredes, Andriška Antal min. titkár, Baránszky Gyula dr. ügyvéd, Várady József törvényszéki bíró, Weninger Mihály, Kramer József más felügyelők stb. Az első sikerült és hathatós felköszöntőt az elnök, Szentkirályi Antal mondotta a püspökre, mire Prohászka püspök meghatottan válaszolt. Felköszöntőt mondtak még a püspökre Medrey Zsigmond, Baránszky dr. stb. Az ünnepély a legjobb hangulatban alkonyatkor ért véget.

— **Kitüntetés.** Őfelsége a király *Máder* Ferenc kir. táblabírónak nyugalomba vonulása alkalmából a III-ad osztályú vaskoronára rendet adományozta.

— **Az ipariszkolai bizottság ülése.** Az iparos tanonc iskolára felügyelő ipariszkolai bizottság a napokban ülést tartott, amelyen a választások ejtettek meg. A bizottság elnöke lett: dr. Saára Gyula; alelnöke: Rauscher Béla; jegyzője: Szeib István; gondnok: Füzý Marton.

— **Engedély idegen rendjel viselésre.** Őfelsége a király megengedte, hogy Szögyény-Marich Julia, a neki Öszentesé, X. Pius pápa által aján-dekózott Pro Ecclesia et Pontifice rendjel elfogadhassa és viselhesse.

— **A Székesfehérvári Műpártoló Kiállításának** bizottsága vasárnap tartotta záró gyűlést. Bejelentették, hogy az összes kiállított műtárgy hibátlanul visszakértült a kiállítók kezébe. A költségvetésből kiemeljük, hogy a Guzmics síremlék javára 600 K. maradt, ami fényes eredmény 8 nap alatt. Az elnök az erkölcsi sikerért is hálás köszönetet mondott a bizottsági tagoknak és a bizottság működését befejezettnek nyilvánítja.

— **Köszönetmondás.** A Székesfehérvári Műpártoló Kiállítás bizottsága nem mulaszthatja el, hogy ne mondjon hálás köszönetet annak a műpártoló közönségnek, a melyik műtárgyát oly nagyfelkúsgéggel bocsájtotta a kiállítás rendelkezésére. De hálát mond azoknak a pártfogóknak is, akik egyes szükséges kellekek átengedése által is előmozdították a kiállítás sikerét; ezek a tá-

mogatók a következők: dr. Prohászka Ottokár püspök, Barnai Ignác, Gerő Jakab, Fehérmegyei Takarékpénztár, Steiner Béla droguerista, Kováts Károly, Füstér Imre, Lurja Aladár, Schmelcer Jakó, Destek Adolf, Frankl Lipót, Deák David, Wertheim Armin.

— **A Sz. K. K. A. K. tekeversenye és társasvacsorája.** A keresztény keresk. alkalmazottak céltudatosan működő köre vasárnap tartotta első, zártkörű társasvacsoráját. A végtelenül kedélyes vacsorát tekeverseny előzte meg, amelynek első díjat (egy gyönyörű bárányt) a kör egyik jölte-vője: Kegli Dezső csalai földbirtokos ajándékozta. Negyvenketten vettek részt a vacsorán, amelyen a házigazda Metykó Gyula volt, ő lett t. i. 18 tiszta faval a bárány nyertese és a bajnoki szalag tulajdonosa. A vezetőség a bárányon kívül meg két értékes díjról is gondoskodott. A második díjat (egy sziivartárcát a szokott felirással) Kálóczy Gyula 17 fával, a harmadikat pedig (egy elefántcsontnyelű zsebkést) Niedermayer István 15 fával vitte el. A harmadik díjért Angeli Nándor is méltán versenyzett, (miki is 15 fája volt) de a végső mérkőzéskor mégis csak Niedermayer lett a győztes. A kitünően sikerült bárány- és borjupörkölt mellé Belak Ferenc ismert jó konyhájából remek töpörtös-turós csusza is került az asztalra, s a jó vacsora, jó bor mellé Zahajszky György, a kör jegyzője gondoskodott zenéről, kitűnő gramofonján közel 100 darabot mutatván be a legértékesebb felvételekről. Majd a felköszöntők is megindultak. A legelső Ketskés Elek, a kör igazgatója mondtotta, a kör alakulásának történetéhez fűzött reflexiókat után lelkes hangon elítette Kegli Dezsőt, a bárány adományozóját, Metykó Gyulát, a bajnokot, mint házigazdát és a másik két díj nyertest: Kálóczy Gyulát és Niedermayert. Utána Kováts Károly, a kör elnöke mondott tartalmas felköszöntőt, dr. Prohászka Ottokár megyéspüspököt, a kör vadnokát életvéen. Ugy ezeket, mint Nerhaft A. Miklós háznagy felköszöntőjét, aki a kör érdemes elnökének, Kováts Karolynak és családjának egészségére uttette poharát, lelkes elfjénés és taps kísérte. Tisztelt mondtak meg: Ketskés Elek — a vendégekre, Nerhaft M. — Angeli Nándorra, Angeli — Nerhaftra és Ketskésre, Lincz Vilmos — az összetartásra. Később megereadték a nótázások, s a mind végig kedélyes mulatozásnak a késő éjjeli órákban szakadt vége.

A Diwinsky estély folyó hó 26-án lesz a kath. főgimnázium dísztermében. Jegyek még kaphatók Krausz Verona nádor-utcai dohány-tözsdejében. A helyek számozva vannak.

— **Névváltoztatás.** Tisler Zsigmond sár-szentmihályi lakos tanító vezetéknevét „Szóké”-re változtatta, belügyminiszteri engedéllyel.

— **Meghívó.** Jámbor Zsigmond és neje tanítványaikkal f. hó 26-án d. u. 4 órakor a Szent István teremben vizsgálati hangversenyt rendeznek, melynek műsora a következő: 1. Tempo di Marcia. Heringtől, hegedűn előadja: Zimbal Ferenc. 2. Berceuse. Danclától, hegedűn előadja: Melczér József. 3. Divertissement. Danclától, hegedűn előadja: Vogl László. 4. Dal Salamithból. Davidsóhtól, cimbalmon előadja: Kalmár Margit k. a. 5. Cantabile et Allegro. Danbétől, hegedűn előadja: Melczér Tibor. 6. Románc. Riedingtől, hegedűn előadja: Stauber István. 7. Magyar népdalok. Cimbalmon előadja: Németh Jani. 8. Alpési hangok. Prochtól, cimbalmon előadja: Kováts Jenő. 9. Szerenád. Spiestől, hegedűn előadja: Kalmár Irma k. a. 10. Dal és keringő (Preciosából). Webertől, hegedűn előadja: Gáncs Aladár. 11. A csikós tanyán. Szerdahelyitől, cimbalmon előadja: Agocs Rózi k. a. 12. Részletek Hoffmann meséiből. Offenbachtól, cimbalmon előadja: Sáfár Vilma k. a. 13. Mazurka. Blochtól, hegedűn előadja: Stauber Pal. 14. Magyar ábránd. Blochtól, hegedűn előadja: Sacher Jenő. 15. Madrigal. Simonettől, hegedűn előadja: Somogyi György. 16. Magyar Rhapsodia. Blochtól, hegedűn előadja: Vértess István. 17. Magyar népdalok. Cimbalmon előadja: Marshall Margit k. a. 18. Részlet Tell Vilmosból. Rossinitől, hegedűn cimbalmon kísérettől előadja: Vértess Endre. 19. Magyar ábránd. Greizingertől, hegedűn előadja: Kováts Arthur. 20. Souvenir. Drlától, hegedűn előadja: Somogyi Frigyes. 21. Magyar ábránd, Erdélyitől cimbalmon előadja: Kováts

Vilma k. a. 22. Hegedüverseny. (A moll) Accolytól, előadja: Udvardy János. 23. Bercsenyi nótája. (1735.) Összjáték. A zongora kíséretet Czajlik Mária és Sacher Erzsike k. a. voltak szívesek elvállalni.

— **A lakatossegédek sztrájkja.** Az asztalosok sztrájkja még alig ért véget, máris újabb sztrákról kell beszámolnunk. Tegnap reggel a lakatossegédek hagyták abban a munkát és az összes mestereknél sztrájkba álltak. Megelőzőleg memorandum alakjában terjesztették elő követeléseiket a mestereknél, de azok azt önmaguk megkárosítása nélkül el nem fogadhatták. A sztrájkot bejelentették a rendőrségen is és sztrájknyául a vásártéri Fehérlő vendéglőt nevezték meg. A sztrájkolók főkvívánága az volna, hogy a helybeli mesterek a budapesti árszabást fogadják el magukra kötelezőnek.

— **Uj mondur.** A régi megszokás egy emléktől kell megválnunk. A városi rendőrség új mondurt kapott. Tegnap öltötték először magukra s mellükét kiszívte parádés hangulatban fitymálták a kócos világot és elméledtek a nagy igazság felett, a mely ezentul már a tekintély erejénél fogva is kétszeres sulyal nehezedik szakavatott tudásukra, hogy t. i.: *röndnek muszáj lömny.* Igenis, sőt csakis: *röndnek muszáj lömny.* A kiknek ilyen szép mondurjuk van, ilyen kegyelmes, könnyű, ott már az igazságszolgáltatás útjai is egyengetve vagynak s ne gondolja ezten senki, hogy éjjelenként vadallati bogodolmek fogják repesztgetni jobb sorsra érdemes dobhartyankat. A piac amazonai is megrendszárvolyoztatnak: a gyalogjárókon talicskák és kocskák nem fogják kulimással bekenni a bugyogóinkat: a szobaciusok nem fogják a fejünkre razi 8 — 11 óra között az előbbi napok szobaportát; a házi urak pedig el fogják tisztogatni a gyalogjáró sarát, jeget, szemetét. Mert mivelhogy röndnek muszáj lömny, már csak az új mondurért is. Söt csakis!! All pedig az új egyenruha olyan sapkából, a melyen, a régi volt. — Ez helyes! — sötét-kék bluzból a galléron zsinorral és a szolgálókatalkat az amítók azért terelik egy falába, hogy kiirtsák lelkiükből a vallást, a hazaszeretetet, hogy gyűlöletet szítsanak szívükben mindenki iránt, aki nem proletár, vagy nem jakab; hogy milliokat harácsolhassanak össze a szegény munkások vereserejétekkel szerzett filléreikből. Nyilvánvaló ezzel szemben, hogy a keresztény szocializmus, amig egyrészt a szervezett erő hatalmával védi a munkásokat egyes lelketlen nagytökecskek ellen, addig minden iparkodásával arra törekszik, hogy oket tisztességes, becsületes, józan életre, szorgalmas munkálkodásra szoktassa, szaktudományukat, szellemi műveltségüket fejlessze. A szocialdemokraták fegyvere az erőszak, a ker. szocialistáké a kölcsönös megértés. A ker. szocialista építőmunkások országos szakszervezetének székesfehérvári csoportja is büszkén mutathat az eddig elért eredményre. Mint fentebb említettük, a tekintélyesebb építőmesterek máris melléjük állottak, úgy, hogy amig a vörösek közül a legnagyobb munkaadóiban is akárhány dolog nökül

rozza az utcát, addig a ker. szocialista szakszervezet állandóan 20—30—50 munkást tudna elhelyezni. A ker. szocialista építőmunkások szakszervezetének inponáló ereje már nagyon lelohasztotta a mi vorösink harci-kedvét, mégis az utóbbi napokban elővették régi, rozsdás fegyverüket. Szabó Ferenc építőmesternél nyganis ezidőszent háromszor annyit a szocialdemokrata, mint a szervezett ker. szocialista. Igaz, hogy már a tavasz kezdete óta ilyen volt az arány, csak most jutott eszükbe a jakaboknak, hogy bojkottot hirdessenek. A terv keresztlyvitelenek több akadalya van. Az egyik, hogy Szabó építőmester (meg ha úgy akarna is, amit feltételeztünk sem szabad!) az ismert püspöki rendelet óta semmi körülmények között sem dolgozhat ker. szocialista munkások nélkül, hisz jó részben kath. pénzen dolgozik. De masrészt maguk a munkások is, akiknek nagy része 10—15—20 éve dolgozik Szabónál, ellenzik a bojkottot. Belátták ugyanis, hogy nemcsak a ker. szocialista munkástevevrekkel szemben járnának el embertelenül, de helyrepolitálan anyagi veszteséget okoznának a kenyéradójuknak is, annak, aki mindig méltányosan bunt velük és szeretettel viseltett irántuk. *Mint hogy ezeknek a munkásoknak jó része értelmes, józan gondolkodású, meglett ember, mi az eddigiek után is kékkelünk benne, hogy a jóvá szombatra hirdett bojkottot érvényre emeljük.* A saját érdekeik rovására a legnagyobb oktalanságot követnek el, így — ha a jakabok általában szandeka nem lenne is elottük világos, — mégis észre kellene térniök. Mivel úgy a munkaadók mint a félrevezetett munkások okulásat varjuk töl, aialb közre adjuk az egy építőmesterek nyilt levelet, amelyből kivilághik, hogy a szocialdemokraták erőszakossága mindig megboszolja magát. Addig-addig bojkottálgattak, mig most va lamennyit kizártak. Előbb-utóbb így lesz nálunk is! De lassuk a levelet:

„A kizárással nem munkásaink anyagi jóléte ellen szövetkezünk, hanem a szocialdemokratáknak saját fegyverét használjuk ellenük. Ok tanítottak rá, viseljük sulyt! A munkabér tekintetében előnyösebb munkarendet dolgoztunk ki. Az akkordmunkát eltöröltük, a munkaidő 10 óra, az oradij minimuma a gyengébb munkásoknak 36 fillér (két fillérel több, mint a demokraták kívánták), képzettebb munkásoké 40 fillér, ezentul megfelelő javítás, amint jobb munkás, diszvakolok minimuma 44 fillér, függő állványon dolgozóké 50 fillér. Videki munkánál minden oradij 6 fillérel emelkedik. Videkre való szállításról, ott egészséges lakásról, annak világlításáról a munkaadó gondoskodik. Karacsony, husvét, pünkösdi előtti nap reggel 6 óratól délután 3 óig tart a munka (10 óra reggeli és egy óra ebédszünet), de azért 10 óra fizetettel. Amennyire a hely engedi, az epitekezésnél a munkaadó egy helyiséget köteles berendezni, hol a munka közben nem használt ruháikat tisztán megörizhetik stb. Mindez három évre állapítottuk meg, hogy a mi és munkásaink anyagi érdekét állandósítjuk és a folytonos munkabeszüntéseket veget vessünk. Megigértük meg azt is, hogy keresztény szocialista munkásaink egy even át egyleti járulékat fizetjük.

Hogy ezentul csak keresztény szocialistát fogunk alkalmazni, erre is függetlenül határoztuk el magunkat, mert nagyon jól ismerjük, hogy a szocialdemokracia hazátlan, vallástalan elvei milyen összeférhetetlen, gyűlködő vadakká teszik munkásainkat és a keresztény szocializmus nemes elveiben inkább megtaláljuk a munkás és a munkaadó közötti békes egyetértésnek, együttműködésnek biztosítékát, több garanciát találunk munkásaink erkölcsi, művelődési, társadalmi jólétének emelésére. Ebben természetesen a demokraták a véleményszabadság megsértését látják, pedig csak azt tesszük, amit a demokraták eddig tettek és követeltek, hogy csak szervezett munkást alkalmazzunk, hát mi csak keresztény szocialistákat alkalmazunk, erre is függetlenül határoztuk el magunkat. Ok beszélnek a véleményszabadságról, kik a más véleményű munkásokat bojkottal, agyonütéssel fenyegetik, akik a telen a koalíciós lapokon véleményszabadságát oly rombolólag tisztelték, akik Sándor Ferenc építő azert bojkottáltak, mert ott keresztény szocialis asztalosok dolgoztak, akik a keresztény szocialistákat erőszakkal megtámadják jelvényükért és még a tulipánjelvényt hordó munkástársaikat is megfenyegetik. Ki szelvet vih, akarat.

„Nem akarnak semmiféle politikai nézetnek uszályhordozói lenni.“ Láttuk Kristóffy idejében! „Az ő egyetlök gazdasági és művelődési intézmény.“ Tapasztaljuk az ott elsajátított művelődést! Olyan, mint a spanyol bikaviadalban a bika művelése a vörös posztóval. Épp a szocialdemokracia nem más, mint egyes nagyrított alakok pártszervezete, mig a keresztény szocializmus gazdasági és művelődési intézmény, politikai nézetekben szabadok tagjai. De a legkomikusabb az egészben, hogy a mi mozgalmunk antiszemita uszításnak bélyegzik! Hisz a kőnivesek között nincsenek zsidók! Hogy a szocialdemokracia ellen való védekezést veszik annak? Azt hisszük, az ellen a hazafias izraelita polgártársaink tiltakoznak elsősorban, mintha a szocialdemokracia az ő érdekük hordozója volna. Vagy a keresztény szóban találunk antiszemizmust? Hisz akkor egy keresztény templom építése is antiszemizmus. Tudtunkal az aipaszabályok nem zártak ki semmiféle felekezettűt az egyesületekből. A világrt sem akarjuk a munkásság érdekeit egyes osztályok elleni gyűlölet posványába fojtani, mint a szocialdemokraták, kik azt hiszik, hogy azzal szolgálják legjobban a munkások jólétét, ha oket állati hitelenségbe hajtják, ha legjobbet irnak és beszélnek nekik a csuhásokról. Ez nem munkásérdek, ez a figyelem elterelése a baj tulajdonképeni okairól.

Polgárok! Ezekből láthatjátok, hogy mi munkaadók munkásaink iránt humanus érzéssel vagyunk és azt szeretnénk, ha munkásaink is így éreznék és velük az állandó békes munkálkodást biztosíthatnánk. — *Az egy építő- és közműmesterek.*”

— **Esküdtészeki főtárgyalások.** (Első nap.) Horváth Jánost, aki Mórton Kornsee Ferencet egy baltafokkal leütötte sulyos testi sérítés bűntettében mondták ki bűnösnek az esküdtek, amiórt a bíróság másfél évi börtönbüntetésre ítélte.

(Második nap.) Az esküdtészeki főtárgyalások második napján egy régóta húzódo ügy került az esküdtbíróóság elé. Még a mult év október havában történt Nagyperkátán, hogy ifj. Siba János összevezett Faragó Józseffel akit a falurussának ismert mindenki. Faragó József az utcán véresre verte ifj. Siba Jánost, azután, mint aki jól végezte dolgát, beült az egyik kormsába és inni kezdett. Amikor a verekedés volt, hírül vették id. Siba Jánosnak, hogy fiát Faragó megverte. Az öregot annyira felháborította a dolog, hogy felkereste Faragót a kormsában és rovid szóvaltat után a csizmaszárába dugott kést kirantva, úgy szurta melbe, hogy Faragó holtan maradt a színhelyén. Az ügyet már a mult év novemberi esküdtészeki cikluson is tárgyalta az esküdtbíróóság és ekkor id. Siba János 7 évi fegyházra ítéltetett.

Az ítéletet a kuria megsemmisítette, mert a bíróság a védelem egyik kérdését mellőzte.

A tegnapi tárgyalásra az esküdtbíróóság a következőkép alakult meg: Elnök: Kecán Izidor. Szavazóbírák: Tömör József és Siposs Sándor. Jegyző: dr. Békés Gyula. Közvádló: Hrabovszky Aurél kir. ügyész. Védő: Nagy Ignác ügyvéd.

Esküdteklék kisorsoltattak: Fúzy Márton, ifj. Márián Péter, Tóth József, Horchy Elemér, Konkoly Ignác, Deutsch Gábor, Frank Géza, Bartsch János, Szigli József, Komáromi Farkas, Papp Gyula, ifj. Fa István; pótesküdt: Deaky Lajos.

A vádlott kihallgatása után, aki részességével és felhevült állapotával védekezett a tanujegyzőkönyvet olvasták fel, mely szerint a Faragó hulláján megejtett boncolás igazolta, hogy a két szurás feltétlenül halált hozó volt. Az egyik mintegy 8 cm. hosszú, a bordák közt hátulról hatolt be s a tüdő ütérét átmeteszette, másik előlről volt irányítva s ugyancsak a bordák közt behatolva a szívburkot sejtette meg 1 cm. mélységben.

A sértett atyjának kihallgatására után következett a tanukihallgatás, kik többé kevésbé azt vallják, hogy a kormsában ifj. Siba János támadott Faragóra. A szurást azonban a tanuk közül csak kettő látta, Faragó János az elhunytinak unokabátyja és Csányi István, kik egyézersmind azt is előadják, hogy az öreg Siba kétszer szurt Faragóra, ki aztán a másodszeri szurás után összeesett.

Kihallgatták még a vádlottnak nejét és fiát ifj. Siba Jánost is, ki miatt az eset történt.

A kir. ügyész vádbeszédében kérte az

esküdeket, hogy a tárgyalás során szolgálhatott bizonyítékokhoz képest mondják ki bűnösnek id. Siba Jánost szándékos emberölés büntetében.

Nagy Ignác védő emelkedett fel ezután szólásra. Gyönyörű védőbeszédében mely érvekkel igyekezett bebizonyítani az esküdeket elől azt az abnormalis állapotot, melynek hatása alatt id. Siba János a tett elkövetésekor állott.

Kéri az esküdeket, kik — ugymond — csaknem mind családapák, hogy mérlegeljék igazságosan, lelkiismeretesen e bűncselekményt, melynek önkénytelen áldozata e szegény öreg ember, ki cselekedetével itt áll előttünk.

Az esküdek halált okozó súlyos testi sértés büntetében mondták ki bűnösnek a vádlottat, akit a bíróság 3 évi börtönrre ítél.

Nagy Ignác védő az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

(Harmadik nap.) Papp István 45 éves se regélyesi lakos gyilkosság kísérletének büntetével vádolva került az esküdtszék elé, mert március 6-án kétszer rálőtt Németh Istvánra, akivel regebbi idő óta szerelmi viszonyt folytatott. A lövések súlyosan megsebesítették ugyan az asszonyt, de felépült.

Az esküdtszék a következőképp alakult meg: Elnök: Kecznán Izidor; szavazóbirák: Tömörly József, Siposs Sándor. Közvádó: Ujházy Sándor, kir. főügyészhelyettes; védő: dr. Seiner Jákó.

Esküdték: Szigli József, Weszely Zsigmond, dr. Lurja Aladár, Füzly Márton, Lichtenecker Ferenc, Franck Géza, Rohrmann Agoston, Bogya Ferenc, Schwarz Adolf, Deutsch Gyula, Horchy Elemér, Nyitrai Pál. Pótküdt: dr. Kovács János.

— **Elfoglott tolvaj.** Annak idején megírtuk, hogy a Narten-féle Bioskop gépészettel a szintén ott alkalmazott Novák Sándor egy aranyórát és 40 korona készpénzt lopott és megszökött Székesfehérvárról. A tolvajt a napokban elfogták Laibachban, ahol szintén hasonló lopást követett el. A budapesti rendőrség, akinek Laibachból megküldték a letartóztatott újlényomatait, megállapította, hogy Novák Sándor valódi neve Weisz Ármán és egyike a legveszedelmesebb szélhámosoknak. A jómadarat Székesfehérvárra hozzák, hogy itt feleljen a helyben elkövetett lopásért.

— **Halál a fürdőben.** Tüke János 75 éves székesfehérvári születésű szabadbattyányi lakos földmives vasárnap délelőtt a Bástya-utcai Szent-István fürdőben meghalt. A szerencsétlen embert halva találták az egyik fürdőszoba kádjában. Mint a megjelölt orvosi vizsgálat megállapította, Tüke János halálát szívizületés okozta.

— **A párisi tuberculose elleni kongresszus** új reményt adott a világnak. A tuberculose elleni szer, úgy látszott megvan. De már néhány napra be kellett látni, hogy a remény hiú és tarthatatlan, mert ezen szörnyű betegség ellen nem sikerült meg egy specifícumot feltalálni. A tuberculose elleni szerek között a leghatásosabbak egyike a „Sirolin-Roche”, egy creosotpreparatum, mely azonban a többi ilyenemű szerek kellendőségét nem tartalmazza, mert nem mérges, kellemes ízű és nagyobb részben tényleg a testbe felvettetik. „Sirolin-Roche” gyorsan hat a köhögés ellen, előmozdítja az étvágyat, megszünteti az éjszai izgatást és hat a ház ellen, úgy hogy tüdőbaj- és sorvadásban szenvedőknek annak használata feltétlenül ajánlatos. „Sirolin-Roche” minden gyógyszerárban kapható.

— **Csendélet.** Juhász István és Somogyi István kápolnásnyeki lakosok a napokban a kora reggeli órákban az utcán rálétek régi haragsukra Nagy Józsefre és azt ökölnyi nagyságu kövekkel úgy megdobálták, hogy súlyos testi sérüléseket szenvedett. A két atyáht feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

— **A gyűrűtolvaj.** Nemet Juli helybeli bluelőségű leány, lopásai révén már ismert alak a rendőrség előtt. A napokban Szentes Lajosné szárazréti lakosnőt kereste fel, akinek eladta, hogy Budapesten lakó leányától izenetet hoz. Szentesné megörült a hírek és dacára, hogy ő a házművelti kertben foglalatokodott, a leányt bevezette lakásába és megvendégelte. Nemet Juli egy vi gázatlan pillanatban a nyitott szekrény közelébe férközött és abból három darab aranygyűrűt el-

lopott és azután mint ki jól végezte dolgát, távozott Szenteséktől; Szentesné a lopást csak másnap vette észre. Feljelentésére a rendőrség elfogta a tolvajt, akinél az ellopott három gyűrűből már csak kettőt találtak, mert a harmadikat elzalogosította. Nemet Julit a rendőrség letartóztatta és kihallgatása után átadta a kir. ügyészségnek.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Markus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

6412/1906.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város hatóságának folyó évi március hó 29-án kelt 82/3861. számú határozatával a város bel- és külterületén felmerülő kövezési, ut fenntartási és egyéb munkálatoknál szükséges fuvarozást 1906 évi május 25-étől 1909 évi április hó 30-ig terjedő időre vállalatba adni rendelte.

A vállalkozás zart ajánlatok útján történik. A zart ajánlatok mntája a következő: „Atulrott a székesfehérvári szab. kir. város bel- és külterületén 1906. évi május 25. étől, 1909. évi, április 30-ig felmerülő a város által eirendelt kövezési, utfenntartási és egyéb munkálatoknál szükséges fuvarozásokat a városi közgyűlés folyó évi 82/3861 sz. alatt kelt határozatával jóváhagyott előttem ismert és kötelezőleg elfogadott feltételek értelmében az ugyanott kített egységárakon . . . . . azaz: . . . . . száztól engedés melletti elvállalással azok teljesítésére magamat kötelezem. — A kivánt banatpénz fejében 1000 azaz egyezer koronát készpénzben . . . . . letét könyvben ide mellékelem.”

Kivülről: „Ajánlat a Székesfehérvár szab. kir. város bel- és külterületén 1906. évi május 1-től, 1909. évi április 30-ig előforduló fuvarozásokra.”

Csak oly zart ajánlatok vételnek figyelembe, melyek 1000 horona banatpénzt készpénzben, vagy helybeli takarekpénztári illetve bank betéti könyvecskében tartalmazzák és a 2. pont alatti minta szerint szerkesztve és jól lepecsételve 1906. évi május hó 25-én délelőtti 10 óráig a városi közigazgatási iktató hivatalnál benyújtatnak.

A zart ajánlati feltételek egyéb pontozatai Lipsey Lajos jegyzőnél városház 7. sz. a. hivatalos helyiségében hivatalos órák alatt betekinthetők. Székesfehérvárott, 1906. május hó 17-én.

Polczer Péter
gazd. tanácsos.

Értesítés!

Van szerencsám a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Budai-ut és a Gyümölcs utca sarkán a n:ai kor igényeinek megfelelő

fűszer-, csemege-, ásványviz- és liszt-üzletet

nyitottam. Főtörékvésem leend pontos é szolid kiszolgálás. A nagyérdemű közönség szives pártfogásáért eszedzem.

Kiváló tisztelettel

Mészöly Mihály.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy néhai férjem, **Weichinger Ödön** asztalos iparos elhunytával az

asztalos-ipart. a koporsó-üzlet és temetkezési-vállalat

kapesán a törvény adta özvegyi jogon a régi helyen **Haltér 7. sz. a.** folytatom.

Midőn a n. é. közönségnek néhai férjem életében tanusított szives jóindulatáért hálás köszönetet mondok, egyidejűleg kérem a további támogatást — figyelemmel ögyrészt özvegyeségem súlyos terhére, másrészt ama körülményre, hogy megbízható munkásaim jóakarátával a közönség igényeinek teljes kielégítésére töreksem.

Székesfehérvár, 1906. május 22.

Tisztelettel

özv. Weichinger Ödön

asztalos és koporsós.

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.

A Málnási „SICULIA” forrásvíz
a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegen átfurt artézi forrás.
A gyomoréget rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható külonképesse, a feje, tudó, torok, gyomor, vesé, hólyaggyulladás bántalmái ellen Koranyi, Kety, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei

a málnási „SICULIA”-forrást
a kontinens legúdsabb természetes alkalikus, sós savanyúvizek minősítik.

Magyarországi főraktár:
BRAZAY KALMAN, BUDAPEST, József-körút 37.
Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és fűszerkereskedésben.

3358. 30—11.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES
üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlja.

Sirolin
Emeli az étvágyt és a testhőt, megszünteti a köhögést, vándorlót, éjszai izgatást.

„Roche”
Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.—koron

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svíjcs)

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.